

De kunstvakdocent in het po

Een schets van de beroepspraktijk

De kunstvakdocent in het po

Een schets van de beroepspraktijk

Inhoud

Vooraf	3
1 Feiten en cijfers	4
2 De rol van de overheid	6
3 Over het werkveld	10
4 Doelgroepen	14
5 Rollen kunstvakdocent	15
6 Opleidingen en bevoegdheden	16
7 Wat moet een kunstvakdocent vooral kennen en kunnen?	18
8 Kwesties en kansen	20
Bijlage Verantwoording en werkwijze	22

Vooraf

Dit document vormt het beroepsprofiel van de kunstprofessional in het primair onderwijs . Naast de beroepspraktijk schetst het de stand van zaken en ontwikkelingen in het werkveld en wat deze betekenen voor wat de professional (straks) moet kennen en kunnen. Deze beschrijving moet actueel en dynamisch blijven. Daarom richten we een digitale basis in, bestemd voor de kunstprofessional zelf en de organisaties die met de professionals werken. De openingpagina biedt een Schematisch Overzicht van de Beroepspraktijk, met doorklikmogelijkheden naar de informatie over dit beroepsprofiel op de website en links naar achtergrondinformatie, onderzoek en literatuur. Deze versie van het beroepsprofiel bevat de informatie in rapportvorm.

Dit beroepsprofiel voor het primair onderwijs maakt deel uit van een breder traject van het Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA) om de beroepsprofielen te beschrijven van alle kunstprofessionals in de cultuureducatie en -participatie (binnen- en buitenschools). Dit doet het LKCA mede naar aanleiding van de vraag van het HBO-netwerk Kunstvakdocentenopleidingen (KVDO) om actualisering van de beroepsprofielen als basis voor de eigen opleidingsprofielen. Naast deze beschrijving over primair onderwijs zijn er beschrijvingen van de beroepspraktijk in de onderbouw en bovenbouw van havo en vwo, het vmbo en de actieve cultuurparticipatie

Dit beroepsprofiel is tot stand gekomen op basis van deskresearch en gesprekken met kunstprofessionals, leidinggevend en overige deskundigen vanuit verschillende werkerreinen en kunstdisciplines. In een bijlage hebben we het totstandkomingsproces beschreven en verantwoord. Het beroepsprofiel is gebaseerd op de feiten en ontwikkelingen tot april 2016. Actuele informatie vindt u op de website van het LKCA.

Eeke Wervers, senior cultuureducatie LKCA
Marian van Miert, medior cultuureducatie LKCA

1 Feiten en cijfers

Het primair onderwijs in Nederland telt (Cijfers uit de sector):¹

- 1,59 miljoen leerlingen
- 6549 basisscholen
- 291 scholen voor speciaal basisonderwijs
- 321 scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs

Het aantal leerlingen daalt langzaam, maar gestaag. Het aantal basisschoolleerlingen ging bijvoorbeeld in vijf jaar van 1,53 naar 1,48 miljoen, eenzelfde daling is zichtbaar in het speciaal onderwijs.

Kunstzinnige oriëntatie is een van de zeven leergebieden en bestaat uit de vakken beeldend, dans, drama, muziek en erfgoed. Beeldend en muziek worden op bijna alle scholen en in alle groepen aangeboden, dans en drama op bijna driekwart van de scholen. In de kleutergroepen worden deze vakken meer gegeven dan in de hogere groepen²:

- 100% Beeldend
- 95 % Muziek
- 75 % Dans/drama

Vakleerkracht

Ruim een kwart van de scholen heeft een vakleerkracht in dienst of huurt er één in (Sardes en Oberon, 2014) voor het geven van disciplinegebonden lessen. Deze vakdocent kan verbonden zijn aan een culturele instelling (bijvoorbeeld centrum voor de kunsten of museum) of zzp'er zijn. Van deze scholen heeft:

- 10% een vakleerkracht beeldend
- 20% een vakleerkracht muziek
- 8% een vakleerkracht dans
- 6% een vakleerkracht drama

Cultuurcoördinatoren

- 83% van de scholen heeft een cultuurcoördinator

In juni 2015 waren er 6000 cultuurcoördinatoren in Nederland. Dit is een leerkracht of directeur die de cursus Interne Cultuurcoördinator heeft gevolgd en zich daarmee heeft gespeciali-

1 Bron cijfers: www.onderwijsincijfers.nl/kengetallen/primair-onderwijs (dd. 19.08.2015)

2 Sardes en Oberon. (2014). Monitor cultuuronderwijs in het primair onderwijs & programma Cultuureducatie met kwaliteit (2013-2014). Utrecht: Sardes en Oberon.

seerd in cultuuronderwijs. De cultuurcoördinator adviseert, informeert en enthousiasmeert betrokkenen; onderhoudt contacten met culturele instellingen en kunstenaars; is actief in netwerken en coördineert de culturele activiteiten op school. In de praktijk heeft hij voor deze taak gemiddeld 20 uur per jaar.

Ruim de helft van de scholen heeft een cultuurbeleidsplan waarbij het realiseren van een breed aanbod voor alle kinderen; aandacht voor de brede ontwikkeling van kinderen en kinderen in aanraking brengen met kunst en cultuur de belangrijkste doelen zijn.

Cultuurcoaches

- 377 van de 393 gemeenten nemen deel aan de Brede impuls combinatiefuncties
- 2607 gerealiseerde fte combinatiefuncties (excl. 154 fte aan vacatures)
- 260 fte werkt voor de culturele sector³

De combinatiefunctionaris cultuur, in de praktijk meestal cultuurcoach genoemd, geeft les in kunst en cultuur, ontwikkelt cultuuronderwijs en ondersteunt de culturele loopbaan van het kind. Daarbij is hij schakel tussen scholen en cultuuraanbieders.

Meer informatie op www.lkca.nl/kennisdossiers/cultuurcoach

3 BMC onderzoek. (2015). Samenvatting monitor Impuls brede scholen, sport en cultuur 2014, metingen over 2013. Amersfoort: BMC onderzoek.

2 De rol van de overheid

Kerdoelen

De kerndoelen voor het basisonderwijs beschrijven per vak of leergebied wat een kind aan het eind van de basisschool moet weten en kunnen. De overheid stelt deze kerndoelen vast. Vakken waarvoor kerndoelen gelden, zijn wettelijk verplicht. Dit betekent dat alle kinderen deze vakken volgen. Een school bepaalt zelf hoe ze de lessen in deze vakken geeft en met welk lesmateriaal. Geld voor methodes en materiaal komt uit de lumpsum en uit de ouderbijdrage. De zes verplichte vakken of leergebieden⁴ op de basisschool zijn:

- Nederlandse taal
- Engelse taal
- rekenen en wiskunde
- oriëntatie op jezelf en de wereld (bijvoorbeeld aardrijkskunde, geschiedenis, biologie, burgerschapsvorming, verkeersles en staatsinrichting)
- kunstzinnige oriëntatie (bijvoorbeeld muziek, tekenen en handvaardigheid)
- bewegingsonderwijs (bijvoorbeeld gymlessen)

Programma Cultuureducatie met Kwaliteit (2013 – 2016)

In 2013 startte het ministerie van OCW het programma Cultuureducatie met Kwaliteit. Doel is cultuureducatie te verbeteren en te borgen in het primair onderwijs. Het programma bestaat uit een aantal onderdelen:

- **Prestatiebox**
Via de prestatiebox stelt OCW jaarlijks € 18 miljoen beschikbaar (€ 11,50 per leerling per jaar). Dit budget was eerder geormerkt voor cultuureducatie, nu maakt het deel uit van een grotere regeling voor professionalisering. Voor cultuureducatie is het geld bedoeld om de samenhang binnen het leergebied kunstzinnige oriëntatie te vergroten en om de kwaliteit van cultuureducatie te verhogen. Scholen zijn verplicht om verslag te doen van hun ambities, doelstellingen en resultaten en de daarvoor ingezette middelen. Dit is echter geen garantie dat scholen het geld ook daadwerkelijk aan cultuureducatie besteden.
- **Matchingsregeling**
Via de tijdelijke regeling Cultuureducatie met Kwaliteit, gecoördineerd door het Fonds voor Cultuurparticipatie, stelt OCW jaarlijks € 10 miljoen beschikbaar. Het geld is bedoeld om scholen en culturele instellingen op lokaal niveau te ondersteunen bij de versterking van de kwaliteit van het leergebied kunstzinnige oriëntatie. In totaal voeren 54 instellingen projecten uit, waarbij de participerende provincies en gemeenten het geld van OCW matchen met eenzelfde bedrag.
- **Flankerend beleid**
Deze tijdelijke regeling ondersteunt projecten die flankerend zijn bij het programma Cultuureducatie met Kwaliteit. Hiervoor is via het Fonds voor Cultuurparticipatie € 3,8 mil-

⁴ Er is nog een zevende leergebied, Friese taal, dat alleen verplicht is in de provincie Friesland.

joen per jaar beschikbaar, een bedrag dat door de deelnemers wordt gematcht.

- **Leerplankader kunstzinnige oriëntatie**
Het ministerie van OCW gaf aan SLO, nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling, de opdracht de kerndoelen voor kunstzinnige oriëntatie uit te werken tot concretere richtlijnen voor het onderwijs.
- **Muziekimpuls**
In 2015 is het programma uitgebreid met de muziekimpuls: een extra subsidie van jaarlijks € 6 miljoen waarmee scholen muziek op verschillende manieren kunnen verankeren in het curriculum.

Het programma Cultuureducatie met Kwaliteit heeft vier speerpunten:

- 1 De ontwikkeling van doorgaande leerlijnen
- 2 Groepsleerkrachten en (educatief) medewerkers van culturele instellingen worden vakbekwamer (deskundigheidsbevordering)
- 3 Culturele instellingen ontwikkelen gericht aanbod op de vraag van de school en gaan een duurzame samenwerking aan
- 4 De ontwikkeling van beoordelingsinstrumenten

De meeste van de 54 aanvragers van de matchingsregeling kozen in hun projectplannen voor een combinatie van speerpunten. Bijna alle aanvragers werken aan leerlijnen en deskundigheidsbevordering. Ongeveer de helft van de instellingen streeft naar vraaggericht werken en duurzame samenwerking. Een derde van de aanvragers gaat aan de slag met de ontwikkeling van beoordelingsinstrumenten.

De projecten worden uitgevoerd door culturele instellingen, basisscholen en enkele pabo's.

Bestuurlijk kader Cultuur en Onderwijs (2013-2023)

Het bestuurlijk kader bevat de gezamenlijke ambitie voor cultuuronderwijs van Rijk, provincies, gemeenten en schoolbesturen. Het creëert randvoorwaarden voor scholen en culturele instellingen om te blijven werken aan de kwaliteit van het cultuuronderwijs. Het bestuurlijk kader bouwt voort op het programma Cultuureducatie met Kwaliteit en is op maandag 16 december 2013 ondertekend door minister Bussemaker en staatssecretaris Dekker van OCW, de PO-Raad en portefeuillehouders van de 35 grootste gemeenten en elf provincies. Het convenant is tot stand gekomen in overleg met alle betrokken partijen, met als initiatiefnemers de G9, in het bijzonder de gemeente Amsterdam.

De ondertekenaars hebben de volgende afspraken vastgelegd voor de komende tien jaar:

- Provincies zullen bevorderen dat in zoveel mogelijk kleinere gemeenten en/of regio's overeenkomsten Cultuur en Onderwijs tot stand komen.
- OCW, gemeenten en provincies zullen afspraken (blijven) maken met culturele instellingen die van hen subsidie ontvangen over hun inzet voor cultuuronderwijs.
- OCW, gemeenten en provincies zullen zich inspannen om, mede op basis van de lokale overeenkomsten, verbindingen te leggen met relevante beleidsterreinen en beleidsmaatregelen.
- OCW, PO-Raad en gemeenten en provincies zullen kennis en ervaring delen over het versterken van de kwaliteit van de culturele activiteiten binnen brede scholen en integrale

kindcentra door het aanbieden van deze activiteiten in één pedagogische lijn met het reguliere onderwijsaanbod.

- OCW, gemeenten en provincies zullen - waar relevant - over majeure wijzigingen in het beleid met elkaar in overleg treden.
- OCW, PO-Raad, gemeenten en provincies zullen minimaal één keer per jaar een overleg houden gericht op kennisdeling en uitwisseling.

Provincies en gemeente kunnen naar eigen inzicht invulling geven aan de taken die voortvloeien uit dit akkoord.

Provinciaal beleid

Provincies zijn de schakel tussen landelijk beleid en lokale uitvoering. Het Interprovinciaal Overleg (IPO) beschrijft de rol van de provincie als regisseur voor het behoud en de toegankelijkheid van kunst en cultuur als volgt: 'Kunst, cultuur en geschiedenis vinden we overal om ons heen. Een culturele identiteit en culturele voorzieningen maken een provincie aantrekkelijk om in te wonen, werken en recreëren. De provincie zet zich in voor het behoud en de ontwikkeling van deze culturele identiteit en zorgt ervoor dat culturele voorzieningen goed toegankelijk zijn en blijven. De provincie richt zich onder andere op het behoud, ontwikkeling en herbestemming van het culturele erfgoed. De provincie is daarnaast verantwoordelijk voor monumentenzorg en cultuureducatie voor jongeren en ondersteunt gemeenten bij taken op het terrein van erfgoed en archeologie.'⁵

Alle beleidsonderwerpen die niet op een wettelijke grondslag berusten en waarover geen bestuurlijke afspraken bestaan, vallen onder de autonome beleidsruimte van de provincie. Zo heeft de provincie geen wettelijke taken voor podiumkunsten, beeldende kunst, amateurkunst en cultuureducatie, maar ontplooiën provincies er toch activiteiten voor.

Veel provincies kiezen als het gaat om cultuuronderwijs voor een ondersteunende rol. Ze financieren een steunfunctie-instelling die scholen en culturele instellingen, en in sommige gevallen gemeenten, ondersteunt en adviseert over cultuuronderwijs. In een aantal provincies betekende dit de afgelopen periode dat steunfunctie-instellingen eventueel eigen aanbod moesten afbouwen. Het budget en de omvang van deze instellingen is zeer divers. Daarbij spelen het aantal scholen, gemeenten en culturele aanbieders wellicht een rol, maar uiteraard ook de precieze taakstelling vanuit de provincie.

Alle provincies, met uitzondering van Zuid-Holland, doen mee aan de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit, vaak vanuit de motivatie dat het bijdraagt aan de ontwikkeling van kinderen. Provincies zetten, net als het Rijk, in op het ontwikkelen van doorgaande leerlijnen voor cultuuronderwijs in het po, zodat alle leerlingen in aanraking komen met kunst en cultuur.⁶

Meer informatie via www.lkca.nl/beleid

⁵ www.iponl/over-de-provincies/de-zeven-kerntaken-van-de-provincies

⁶ www.lkca.nl/~media/downloads/portals/beleid/provinciale%20verkiezingen/discussiedocument_de_toekomst_van_het_provinciale_cultuureducatie_en_participatiebeleid.pdf

Gemeentelijk beleid

In de gemeenten vindt doorgaans de feitelijke kennismaking van leerlingen met cultuur plaats, dankzij een nauw samenspel van scholen en cultuuraanbieders (met en zonder subsidie). De gemeente faciliteert dit door:

- een breed en samenhangend cultureel aanbod voor scholen
- bemiddeling van het aanbod
- aansluiting tussen binnenschools en buitenschools
- afspraken met scholen (bijvoorbeeld in het kader van de Lokale Educatieve Agenda)

Daarnaast kunnen gemeenten activiteiten voor cultuureducatie in de vrije tijd bekostigen. Veel grotere steden hebben een specifiek cultuurbeleid, zoals Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht. Een groot aantal van de grotere steden participeert in de matchingsregeling Cultuureducatie met Kwaliteit.

Meer informatie over cultuuronderwijsbeleid: www.lkca.nl/beleid/cultuuronderwijs

Brede impuls combinatiefuncties

Een combinatiefunctionaris is in dienst bij één werkgever, maar werkt zowel in het onderwijs als in de sportsector of cultuursector. De functie is mogelijk gemaakt met de Impuls brede scholen, sport en cultuur (2008-2012), inmiddels een structurele regeling onder de naam Brede impuls combinatiefuncties.

Hierbij subsidieert het Rijk 40% en matchen gemeenten dit bedrag matchen met eigen middelen (waarbij zij gebruik mogen maken van cofinanciering van derde partijen).

De combinatiefunctionaris cultuur, in de praktijk meestal cultuurcoach genoemd, geeft les in kunst en cultuur, ontwikkelt cultuuronderwijs en ondersteunt de culturele loopbaan van het kind. Daarbij is hij schakel tussen scholen en cultuuraanbieders. Zijn werkzaamheden kunnen zowel binnen- als buitenschools gericht zijn.

Per 1 januari 2015 deden 377 van de 393 gemeenten mee aan de Brede impuls combinatiefuncties. Zij hebben op dat moment afgerond 2.607 fte combinatiefuncties en buurtsportcoaches gerealiseerd. Daarnaast gaven lokale overheden toestemming om nog eens 154 fte aan vacatures in te vullen. Circa 10% van de dan gerealiseerde fte is werkzaam voor de culturele sector (4% meer dan de norm)⁷.

7 BMC onderzoek. (2015). Samenvatting monitor Impuls brede scholen, sport en cultuur 2014, metingen over 2013. Amersfoort: BMC onderzoek.

3 Over het werkveld

Alle kinderen tussen 5 en 16 jaar die in Nederland wonen, zijn leerplichtig. Ze moeten uiterlijk de eerste dag van de nieuwe maand nadat zij 5 zijn geworden naar school. De meeste kinderen gaan al op hun vierde naar school, maar vierjarigen vallen niet onder de leerplicht. Kinderen van 4 tot 12 jaar gaan naar de basisschool. Sommigen gaan naar een school voor speciaal (basis)onderwijs, omdat zij extra ondersteuning nodig hebben.

Soorten basisscholen

In Nederland kennen we vrijheid van onderwijs, waardoor basisscholen verschillen van elkaar. Er zijn openbare en (algemeen) bijzondere scholen. Openbare scholen zijn opgericht door de overheid en zijn voor ieder kind toegankelijk. Bijzondere scholen zijn opgericht door een stichting of kerkelijke instantie vanuit een bepaalde godsdienst, levensovertuiging of pedagogische visie. Voorbeelden van bijzondere scholen zijn protestants-christelijke en islamitische scholen (confessioneel bijzonder onderwijs), maar ook montessorischolen, daltonscholen, jenaplanscholen en vrije scholen (algemeen bijzonder onderwijs). Bijzondere scholen mogen leerlingen of leerkrachten weigeren als die een andere overtuiging hebben dan de school. Ook openbare scholen of scholen op godsdienstige basis kunnen vanuit een bepaald pedagogisch concept werken. Meestal is dat al te zien aan de naam van de school (bijvoorbeeld een katholieke jenaplanschool).

Brede scholen combineren onderwijs met voorzieningen als naschoolse opvang, sport, welzijn of cultuur. Op sommige brede scholen krijgen leerlingen extra taallessen of zijn er activiteiten na schooltijd, zoals huiswerkbegeleiding, sport of muziekles. Hierdoor krijgen kinderen meer kansen om zich te ontwikkelen. Brede scholen zijn er niet alleen voor leerlingen, maar ook voor ouders en de buurt. Ze kunnen voorzieningen bieden zoals opvoedingscursussen en inburgeringscursussen. Omdat brede scholen zelf hun aanbod bepalen, is iedere brede school weer anders.

Sinds 1 augustus 2014 zijn scholen verplicht een passende onderwijsplek te bieden aan leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Dat kan een plek zijn in het reguliere of in het speciaal onderwijs. Op een school voor speciaal basisonderwijs (sbo-school) zijn de groepen kleiner en krijgen leerlingen meer begeleiding. Scholen voor speciaal onderwijs (so-scholen) zijn bedoeld voor kinderen met een handicap, chronische ziekte of ernstige gedragsproblemen. Leerlingen op een speciale basisschool krijgen dezelfde vakken als kinderen op een gewone basisschool.

Leergebied en kerndoelen kunstzinnige oriëntatie

Binnen het leergebied kunstzinnige oriëntatie maken kinderen kennis met kunstzinnige en culturele aspecten in hun leefwereld. Het gaat om kennismaking met dié aspecten van cultureel erfgoed waarmee mensen in de loop van de tijd vorm en betekenis hebben gegeven aan hun bestaan. Daarnaast gaat het om het verwerven van enige kennis van de hedendaagse

kunstzinnige en culturele diversiteit. Dit gebeurt niet alleen in de klas, maar ook via regelmatige interactie met de (buiten)wereld. Kinderen leren zich door kunstzinnige oriëntatie openstellen: ze kijken naar schilderijen en beelden, luisteren naar muziek en genieten van taal en beweging. Kunstzinnige oriëntatie is er ook op gericht bij te dragen aan de waardering van leerlingen voor culturele en kunstzinnige uitingen in hun leefomgeving. Ze leren daarnaast zichzelf te uiten met kunstzinnige middelen:

- Ze leren de beeldende mogelijkheden van diverse materialen onderzoeken aan de hand van de aspecten kleur, vorm, ruimte, textuur en compositie.
- Ze maken tekeningen en ruimtelijke werkstukken.
- Ze leren liedjes en leren ritme-instrumenten te gebruiken als ondersteuning bij het zingen.
- Ze spelen en bewegen.

Waar mogelijk sluiten de lessen aan op onderwerpen uit andere leergebieden. Het onderwijs wordt daardoor samenhangender en mede daardoor betekenisvoller voor leerlingen.

De drie kerndoelen van het leergebied kunstzinnige oriëntatie zijn verplicht, maar scholen zijn vrij in de wijze waarop ze deze vormgeven. Het gaat om de volgende kerndoelen:

Kerndoel 54

De leerlingen leren beelden, muziek, taal, spel en beweging te gebruiken, om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.

Kerndoel 55

De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.

Kerndoel 56

De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed.

Meer informatie: [Kerndoelenboekje SLO](#)

Voor het speciaal onderwijs is er een set kerndoelen voor leerlingen met een enkelvoudige beperking en een set voor zeer moeilijk lerende of meervoudig gehandicapte kinderen. De eerste set sluit zo veel mogelijk aan bij die voor het reguliere basisonderwijs, maar houdt rekening met de verschillende beperkingen van de leerlingen.

Meer informatie over de kerndoelen voor het speciaal onderwijs is te vinden op:

<http://www.lkca.nl/primair-onderwijs/kerndoelen-en-leergebieden/cultuureducatie-speciaal-onderwijs>

Leerplankader kunstzinnige oriëntatie (SLO)

Het Leerplankader kunstzinnige oriëntatie, ontwikkeld door SLO in opdracht van het ministerie van OCW, is een voorbeeld van een kader voor een leerlijn op landelijk of macroniveau. Het kader is bedoeld voor scholen, pabo's en culturele instellingen. Het kader beschrijft vanuit de

kerndoelen in algemene zin hoe scholen onderwerpen en thema's binnen het leergebied kunstzinnige oriëntatie kunnen kiezen en bevat een uitwerking van de disciplines beeldend, dans, drama, muziek en cultureel erfgoed. Het leerplankader kan als richtinggevend kader dienen voor het ontwikkelen van een leerlijn voor het leergebied kunstzinnige oriëntatie.

Meer informatie over het leerplankader van SLO is te vinden op:

<http://kunstzinnigeorientatie.slo.nl/>

Bij het Leerplankader ontwikkelde SLO een handreiking voor onderwijs aan leerlingen met een fysieke beperking of psychiatrische stoornis die normaal tot moeilijk leren. Voor scholen met deze leerlingen zijn eigen kerndoelen en leerlijnen ontwikkeld.

[Deze handreiking is hier te downloaden.](#)

Leerplankader Cultuur in de Spiegel in de praktijk (RUG en SLO)

Het theoretisch kader voor cultuuronderwijs van Cultuur in de Spiegel in de praktijk, ontwikkeld door de Rijksuniversiteit Groningen en SLO, is een ander voorbeeld van een landelijk kader. Het biedt handreikingen aan scholen en culturele instellingen die een leerlijn cultuuronderwijs willen ontwikkelen en daarvoor onderwerpen willen kiezen die het cultureel bewustzijn van kinderen stimuleren.

Binnen dit leerplankader kán cultuuronderwijs in alle vakken een plaats krijgen, maar het zwaartepunt ligt bij de cultuurvakken. In het primair onderwijs gaat het om de leergebieden kunstzinnige oriëntatie, oriëntatie op jezelf en de wereld en de vakken Nederlands en Engels. Meer informatie over dit leerplankader is [hier](#) te vinden.

Deskundigheid leerkrachten

De Monitor cultuuronderwijs van Sardes en Oberon schetst geen rooskleurig beeld van de deskundigheid van de groepsleerkrachten in cultuureducatie. Er zijn maar weinig respondenten die de groepsleerkrachten 'in grote mate' deskundig vinden voor het geven van de verschillende kunstvakken. De expertise in tekenen en handvaardigheid wordt nog het meest positief beoordeeld. De deskundigheid van groepsleerkrachten is afgenomen ten opzichte van de meting vijf jaar geleden. Ondanks deze lage inschattingen van de deskundigheid heeft scholing van de groepsleerkrachten geen hoge prioriteit op scholen.

Hieronder vatten we een aantal onderdelen uit de monitor samen.

Vakdocent

Ongeveer een kwart van de scholen heeft een vakleerkracht in dienst of huurt er één in voor het geven van disciplinegebonden lessen. Deze vakdocent kan verbonden zijn aan een culturele instelling (bijvoorbeeld centrum voor de kunsten of museum) of zzp'er zijn. Het aantal vakleerkrachten is de laatste vijf jaar wat toegenomen, vooral voor muziek. Het samen met de groepsleerkracht voorbereiden en uitvoeren van lessen gebeurt weinig, wel is de groepsleer-

kracht op de helft van de scholen met een muziekdocent altijd aanwezig bij de muzieklessen. Zowel binnen de klassen als op schoolniveau is er nauwelijks sprake van een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor cultuuronderwijs.

Samenhang programma

Op de meeste scholen is nog weinig samenhang binnen het programma voor cultuuronderwijs. Slechts 6% van de scholen zegt met een samenhangend structureel programma te werken. Op veel scholen (41%) bestaat cultuuronderwijs uit incidentele losstaande vakken. Bijna een vijfde van de scholen heeft al een doorgaande leerlijn en bijna de helft werkt daaraan. De culturele omgeving is soms betrokken bij het ontwikkelen van die leerlijn.

Cultuuractiviteiten

Scholen maken vooral gebruik van het aanbod van de culturele instellingen en ontwikkelen nauwelijks samen met hen activiteiten. Meestal gaat het om een kunstmenu. De omslag van aanbod- naar vraaggericht werken is nog nauwelijks gemaakt, maar er is wel een lichte tendens om het kunstmenu aan te passen aan de eigen wensen. Scholen die wel samen met de partners cultuuronderwijs ontwikkelen en uitvoeren, zijn positiever over de kwaliteit ervan dan de scholen die dat niet doen.

In de lagere groepen is het bezoek aan theatervoorstellingen favoriet, in de hogere groepen zijn dat kunsttentoonstellingen. Bij activiteiten binnen het schoolgebouw zien we een soortgelijk beeld: toneel voor de lagere groepen en beeldend kunstenaars voor de hogere groepen. Een groot deel van de scholen beschikt over een cultuurcoördinator, die deze activiteiten coördineert. De beschikbare uren voor cultuurcoördinatie zijn afgenomen en bedragen gemiddeld 20 uur per jaar.

Visie

Negen van de tien scholen hebben een visie op cultuuronderwijs en ruim de helft daarvan heeft deze visie schriftelijk vastgelegd. Voor de overgrote meerderheid is het realiseren van een breed aanbod voor alle leerlingen, dus aandacht voor de brede ontwikkeling van kinderen, het belangrijkste doel van cultuuronderwijs. Dat willen zij bereiken door leerlingen in aanraking te brengen met kunst en cultuur. Er zijn maar weinig scholen die zich profileren als kunst- of cultuurschool. De legitimatie om aandacht aan cultuuronderwijs te geven zoeken de scholen vooral in de kerndoelen en minder in wensen van het team, bestuur, ouders of kinderen.

4 Doelgroepen

Kinderen

De kunstvakdocent werkt in het basisonderwijs met kinderen van 4 tot en met 12 jaar. Op een brede school of integraal kindcentrum (IKC) zijn ook jongere kinderen, bijvoorbeeld uit de kinderopvang of peuterspeelzaal.

In het speciaal onderwijs werk je met kinderen met een beperking of stoornis:

Cluster 1: blinde, slechtziende kinderen

Cluster 2: dove, slechthorende kinderen

Cluster 3: verstandelijk gehandicapte en langdurig zieke kinderen

Cluster 4: kinderen met stoornissen en gedragsproblemen

Leerkrachten, directie en bestuur

Als kunstvakdocent kun je je ook bezighouden met deskundigheidsbevordering van leerkrachten, advisering en beleid en dan komen er ook andere doelgroepen in beeld.

Steeds vaker geeft een kunstvakdocent les aan een klas, waarbij hun eigen leerkracht aanwezig is. Ze maken dan bijvoorbeeld afspraken over de lessen die de leerkracht zelf geeft als de kunstvakdocent er niet is. Zo wordt de leerkracht langzamerhand deskundiger om zelf kunstlessen te geven.

Als adviseur over de aanpak en invulling van cultuureducatie, leerlijnen of beleid heb je te maken met de directeur en het bestuur van de school.

Ouderparticipatie

Binnen het basisonderwijs heeft elke school verplicht een medezeggenschapsraad (MR), dat is geregeld in de Wet medezeggenschap op scholen. De MR overlegt met de directie en het schoolbestuur over het schoolbeleid, zoals het onderwijskundig plan of het schoolreglement. Om lid te worden van de MR moet een ouder gekozen worden. Hoe de verkiezingen voor de raad zijn geregeld, staat in het MR-reglement van de school.

De meeste scholen hebben naast een MR ook een ouderraad. In de ouderraad zitten vertegenwoordigers namens de ouders. De ouderraad kan de MR adviseren over onderwerpen die vooral voor de ouders belangrijk zijn. Ook kan de ouderraad de MR vragen een advies door te geven aan het schoolbestuur. De leden van de ouderraad worden door en uit de ouders gekozen.

Ouders kunnen dus veel invloed hebben op het onderwijsaanbod op een school. Door hen te informeren over de mogelijkheden van de verschillende kunstvakken en de bijdrage ervan aan de ontwikkeling van kinderen, kun je als docent een bijdrage leveren aan het schoolprogramma.

5 Rollen kunstvakdocent

De kunstvakdocent kan op verschillende manieren in het basisonderwijs werkzaam zijn:

- Vakleerkracht in (vaste) dienst bij de school
In dit geval maak je deel uit van het schoolteam en geef je leerlingen van alle (of een deel van de) groepen wekelijks les.
- Gastdocent via een culturele instelling
Je voert lessen of projecten uit op een school. Dat kan voor een langere periode zijn (van een aantal weken tot een heel schooljaar) of eenmalig.
- Zzp'er
Je voert lessen of projecten uit op een school. Dat kan voor een langere periode zijn (van een aantal weken tot een heel schooljaar) of eenmalig.

Andere rollen

Behalve als kunstvakdocent kun je ook opereren als bemiddelaar tussen school en cultuuraanbieders of als coach van leerkrachten.

Ook kun je werken als buitenschoolse activiteitenbegeleider in de brede school of kinderopvang.

Daarnaast ben je ontwikkelaar van lessen, projecten of leerlijnen en medeverantwoordelijk voor vernieuwingen in cultuuronderwijs.

Een cultuurcoach kan bovenstaande taken ook uitvoeren. De cultuurcoach kan in dienst zijn van een culturele instelling, maar ook van een schoolbestuur of de gemeente.

6 Opleidingen en bevoegdheden

Pabo en bijscholingen

Iedere groepsleerkracht op de basisschool heeft de bevoegdheid om een kunstvak te geven. Beheersing van de verschillende kennisbases (waaronder muziek, drama & dans en beeldend) maakt deel uit van de bagage van een startbekwame leraar.

Meer informatie over de kennisbases pabo:

[Kennisbases kunstvakken pabo](#)
www.10voordeleraar.nl

Om zich extra te bekwamen kan een student op verschillende pabo's een minor cultuuronderwijs volgen. Ook na zijn studie kan hij diverse cursussen en opleidingen kunstvakken volgen, zoals specialist muziek of drama. Een groepsleerkracht kan zich laten bijscholen tot cultuurcoördinator en in die functie onder meer een cultuurbeleidsplan schrijven voor de eigen school en deze mede uitvoeren. Een vervolg op de icc-cursus is de post-hbo-opleiding cultuurbegeleider.

Meer informatie over de icc-cursus en de post-hbo opleiding cultuurbegeleider zijn te vinden op:

www.lkca.nl/cultuurcoordinator
Cultuurexpert en cultuurbegeleider

Hbo-opleiding tot kunstvakdocent

De verschillende gespecialiseerde kunstvakdocentenopleidingen leiden op tot bevoegde kunstvakdocenten. Deze hbo-opleiding geeft de bevoegdheid om zelfstandig kunstvakken te geven (als vakleerkracht) in primair of voortgezet onderwijs. Deze opleiding is bij uitstek het middel om de kwaliteit van kunstonderwijs op scholen te borgen en te ontwikkelen. Een trend om het accent op de competenties van de docent te leggen, is al langer zichtbaar. In haar Onderwijsverslag 2012/2013 (De inspectie, 2014) vraagt de Inspectie hier aandacht voor.

Masteropleiding kunsteducatie (hbo)

Studenten met een bachelor docentenopleiding in één van de kunstvakken en professionals in de kunsteducatie kunnen voor verdieping en verbreding van hun kennis terecht bij één van de hbo-masteropleidingen kunsteducatie.

[Meer informatie over de masteropleidingen](#)

Overige nascholingen

Overzicht nascholing

Stichting Tamino (voorheen Stichting Papageno) biedt nascholing aan voor het speciaal onderwijs.

Meer informatie: www.stichtingtamino.nl

7 Wat moet een kunstvakdocent vooral kennen en kunnen?

Om als kunstvakdocent in het basisonderwijs aan de slag te gaan is kennis van de kerndoelen onontbeerlijk. Daarnaast moet je kennis hebben genomen van de leerplankaders kunstzinnige oriëntatie⁸ en Cultuur in de Spiegel van RUG/SLO⁹.

Competenties waar een kunstvakdocent over moet beschikken staan beschreven in de competentieprofielen hbo bachelor Kunstvakdocentenopleidingen¹⁰. Deze competenties moeten worden toegespitst op het po.

Het gaat om de volgende competenties:

Artistiek competent

De kunstvakdocent kan als kunstenaar met een eigen visie artistiek werk creëren en het artistieke proces, inclusief een breed scala aan ambachtelijke kennis en instrumentele vaardigheden, toepassen in het onderwijs. Zo ervaren kinderen de betekenis van kunst, raken geïnspireerd en doorlopen een eigen artistiek proces.

De kunstvakdocent moet procesgericht les kunnen geven, kinderen zintuiglijk leren waarnemen en bij hen het creatieve proces stimuleren. Hij moet inspirerend zijn en de artistieke kwaliteit van de lessen bewaken.

Pedagogisch-didactisch competent

De kunstvakdocent beschikt over de juiste pedagogische en didactische kennis en vaardigheden om op professionele wijze voor de individuele kinderen en de groepen waarmee hij werkt, een veilige en krachtige leeromgeving tot stand te brengen, waarin hij hen begeleidt hun mogelijkheden en ambities te ontdekken en ontwikkelen.

De kunstvakdocent moet kennis hebben van de ontwikkeling van kinderen en kunnen inspelen op niveauverschillen tussen leerlingen. Hij moet zijn vak kunnen verbinden met andere leergebieden en het curriculum van de school. Daarnaast moet hij organisatorisch en inhoudelijk vorm kunnen geven aan cultuuronderwijs in het po. De groepen in het basisonderwijs worden groter (soms 32 kinderen) en de wet op passend onderwijs maakt dat groepen zeer gevarieerd samengesteld kunnen zijn. Dat vraagt om

8 SLO. (2015). Leerplankader kunstzinnige oriëntatie. Opgehaald van Leerplankader kunstzinnige oriëntatie: <http://kunstzinnigeorientatie.slo.nl/>

9 Heusden, B. v., Hoeven, M. v., Sluijsmans, L., & Vorle, R. v. (2014). Cultuur in de Spiegel, een leerplankader voor cultuuronderwijs. Enschede: SLO.

10 VDO. (2013). LKCA. Opgehaald van Competentieprofielen docentenopleidingen en masters kunst en cultuur: http://www.lkca.nl/~media/downloads/ak_2013_concept_competentiesets_hbo_kunstdocentenopleidingen.pdf

een leidende rol, goed klassenmanagement, flexibiliteit, improvisatievermogen, een overkoepele blik en communicatief vermogen.

Interpersoonlijk competent

De kunstvakdocent kan een prettig leer-en werkklimaat creëren met oog voor persoonlijke relaties en waarin op een coöperatieve en constructieve manier door betrokkenen wordt gecommuniceerd en samengewerkt.

De kunstvakdocent moet kunnen samenwerken met leerkrachten en hen kunnen coachen en inspireren. Hij moet affiniteit hebben met de leerlingen en nieuwsgierig naar hen zijn.

Omgevingsgericht competent

De kunstvakdocent kan als docent en cultureel ondernemer relevante ontwikkelingen in de samenleving signaleren en onderzoeken en ziet daarin de kansen en mogelijkheden om op een zakelijke en georganiseerde wijze de verbinding te leggen met zijn leer- en werkomgeving.

De kunstvakdocent moet zicht hebben op culturele omgeving van de school en de mogelijkheden daarvan voor het onderwijs. Daarnaast moet hij de mogelijkheden kennen van actuele (landelijke) regelingen zoals Cultuureducatie met Kwaliteit en het Jeugdcultuurfonds, zodat kansen voor beter cultuuronderwijs benut kunnen worden.

Als zzp'er moet hij zorgen voor eigen deskundigheidsbevordering.

Kritisch-reflectief competent

De kunstvakdocent heeft een kritische en onderzoekende houding jegens zijn eigen (kunst)pedagogische en artistieke handelen, beroepsopvattingen en persoonlijke concepten en kan deze systematisch bijstellen ten bate van zijn persoonlijke en professionele ontwikkeling.

De kunstvakdocent kan reflecteren op zijn eigen handelen tijdens het werken op een school. Hij kan en wil samen met de school zijn activiteiten evalueren en op zoek gaan naar de eigen sterke en zwakke punten. Hij reflecteert op zijn eigen handelen: 'doe ik de goede dingen en doe ik de dingen goed?'. Hij kan het geheel van het onderwijs en de eigen rol daarin overzien en erop reflecteren.

Meer informatie:

[Competentieprofielen docentenopleidingen en masters kunst en cultuur](#)
[Voorstel bekwaamheidseisen](#)

8 Kwesties en kansen

Op basis van literatuuronderzoek en de eerste veldgesprekken die het LKCA heeft gevoerd met kunstvakdocenten, icc-trainers en cultuurcoaches zijn onderstaande kwesties geformuleerd. Daarnaast heeft het LKCA in de publicatie *Cultuur in de kanteling* een aantal kwesties benoemd.¹¹

Is een kunstvakdocent voldoende opgeleid voor lesgeven in het basisonderwijs?

De student zou tijdens de opleiding beter voorbereid moeten worden op het basisonderwijs, onder meer door stages. Vaak ben je de enige kunstvakdocent op school, dat vraagt speciale competenties. Beginnende docenten moeten voldoende startbekwaam zijn om zelfstandig te kunnen werken in het basisonderwijs. De opleiding moet ook na het afstuderen relevante na- en bijscholing aanbieden.

Wat is de plaats en aanpak van kunstzinnige oriëntatie?

Blijven de kunstdisciplines als aparte vakken bestaan in het curriculum of worden ze geïntegreerd in een breed curriculum? Komt hierbij de nadruk te liggen op creativiteit als 21st century skill, op brede algemene vorming (*Bildung*) of op de bijdrage van de kunstvakken aan identiteitsontwikkeling? Hoe beoordeel je het werk en de ontwikkeling van de leerlingen? Cultuureducatie heeft soms een marginale plek.

Welke rol speel je als kunstvakdocent op een basisschool of brede school/IKC?

Hoe is de verbinding tussen jouw lessen en het overige lesprogramma? Speel je een rol bij deskundigheidbevordering van leerkrachten? Hoe borg je wat je doet in de school? Op welke manier ben je betrokken bij (het schrijven van) het cultuurplan en talentontwikkeling? Hoe draag je bij aan de status van cultuuronderwijs in de school? Belangrijk is dat je artistieke inbreng zichtbaar is.

Hoe handhaaf je jezelf als cultureel ondernemer?

Hoe onderscheid je je in het enorme aanbod voor het primair onderwijs? Hoe maak je de omslag van aanbod- naar vraaggericht werken? Hoe zorg je voor je eigen professionele ontwikkeling (bijvoorbeeld rondom Cultuureducatie met Kwaliteit). Kies je voor nascholing of voor netwerken/intervisie?

Een kunstvakdocent is zelf verantwoordelijk voor zijn professionele ontwikkeling. Veel kleine baantjes maken dat lastig. Je moet zelf investeren en goed werk leveren.

11 Tal, M., & Munster, O. v. (2015). *Cultuur in de kanteling*. Utrecht: LKCA.

Hoe sterk is je visie?

Als (beginnend) docent moet je een visie hebben op cultuuronderwijs in het basisonderwijs. Je moet je visie kunnen verwoorden en cultuurdrager zijn, dat wil zeggen zelf regelmatig deelnemen aan culturele activiteiten (zoals bezoeken van tentoonstellingen en voorstellingen).

Bijlage Verantwoording en werkwijze

Het beschrijven van dit beroepsprofiel maakt deel uit van een breder traject van het Landelijk overleg van de hbo-kunstvakdocentenopleidingen (KVDO) en het Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA) om de beroepsprofielen te beschrijven van alle kunstprofessionals in de cultuureducatie en cultuurparticipatie (binnen- en buitenschools). In de meeste gevallen hebben we het dan over de hbo-opgeleide kunstdocent die een van de kunstvakken of het vak CKV geeft in het onderwijs of lesgeeft in de vrije tijd, of over de hbo-opgeleide artistiek begeleider (maker, dirigent, regisseur, choreograaf). Daarnaast kan de kunstprofessional verschillende andere rollen of functies vervullen en ook andere opleidingen gevolgd hebben. In het beroepsprofiel gaan we daar nader op in. In deze bijlage beschrijven en verantwoorden we onze werkwijze.

Doelstelling LKCA

Twee kernthema's van het LKCA zijn het verbeteren van de kwaliteit van de binnen- en buitenschoolse cultuureducatie en het versterken van de verbinding tussen actieve cultuurparticipatie en andere sectoren. De kunstprofessionals in de verschillende werkvelden vormen hierin een wezenlijke schakel. Door de beroepsprofielen van de kunstprofessionals te beschrijven willen we bijdragen aan hun kwaliteit en professionalisering en aan een goede dialoog en aansluiting tussen de beroepspraktijk en de opleidingen.

Samenwerking KVDO

In 2009 nam Kunstfactor als toenmalig sectorinstituut amateurkunst het initiatief tot structurele samenwerking met het KVDO. Dit leidde tot twee series veldgesprekken met vertegenwoordigers uit alle kunstdisciplines uit het buitenschoolse veld en het onderwijs en de publicatie *Veldgesprekken* (Kunstfactor 2009). Tevens leidde het tot een convenant van de toenmalige HBO-raad (nu Vereniging Hogescholen) met alle sectorinstituten over het opzetten van een structurele dialoog in alle kunstvelden. Door het opheffen van de sectorinstituten moesten hier nieuwe vormen voor gevonden worden. Vanaf 2013 hebben het LKCA en het KVDO de samenwerking voortgezet in de trajecten rond de kennisbases, competentieprofielen en de beroepsprofielen. Het LKCA en het KVDO willen - elk vanuit de eigen rol en doelstelling - een betere aansluiting realiseren tussen de beroepspraktijk en de hbo-kunstopleidingen. De ambitie van het hbo-kunstonderwijs voor de werkvelden cultuureducatie en amateurkunst en de rol die zij daarin zien voor het LKCA, zijn te vinden in de *Voortgangsrapportage HBO Kunstonderwijs*, op vereniginghogescholen.nl.

In dit traject over de beroepspraktijk wil het LKCA een heldere beschrijving en duiding geven van de beroepspraktijk van de kunstprofessional, de benodigde kennis en vaardigheden en de kwesties die er spelen. Het KVDO wil komen tot geactualiseerde beroepsprofielen die mede als basis dienen voor de profielen en curricula van de opleidingen.

LKCA en KVDO hebben samen het traject en de agenda's van bijeenkomsten bepaald en zijn samen gekomen tot een goede werkveldvertegenwoordiging.

Geschiedenis

In 1999 definieerde de toenmalige Projectorganisatie Kunstvakonderwijs de beroepen en beschreef ze de beroepsprofielen en startkwalificaties van de docent in de kunstvakken.¹² Deze rapportage ging allereerst in op het docentschap en de arbeidsmarkt in de binnen- en buitenschoolse kunsteducatie. Daarnaast werden algemene onderwijskundige veranderingen (van basisonderwijs tot en met universiteiten) beschreven, evenals vakinhoudelijke en maatschappelijke ontwikkelingen. Een en ander mondde uit in algemene startkwalificaties van een kunstdocent en in beroepsprofielen en startkwalificaties in de onderscheiden kunstvakken. Vervolgens zijn in 2004 de opleidingsprofielen, competentiesets en gedragsindicatoren voor de kunstvakdocentenopleidingen op basis hiervan aangepast. Een van de opdrachten daarbij was te zorgen voor een herkenbare set beroepseisen, aangevuld met startkwalificaties voor de beroepen waarvoor het kunstonderwijs opleidt.

Het KVDO heeft - naast de kennisbases (2012) voor de kunstdocent - per 1 juli 2011 een nieuw competentieprofiel ontworpen voor de docentenopleidingen in alle kunstdisciplines. Met deze competentiesets werken opleidingen inmiddels. Ze zijn opgenomen in de Kennisbases voor de kunstvakken: www.tienvoordeleraar.nl. Het regelmatig toetsen van de competentieprofielen aan de eisen van de tijd en de wensen van de beroepspraktijk beschouwt het KVDO als een van zijn taken om te zorgen voor het opleiden van vakbekwame docenten.

Werkwijze

Uitgangspunt voor het beroepsprofiel is wat kunstprofessionals, leidinggevenden en overige deskundigen uit het werkveld er zelf over zeggen. Tijdens zeventien bijeenkomsten in 2014 en 2015 reageerden deskundigen op stellingen en discussieerden ze in groepen over door het werkveld zelf aangedragen onderwerpen. De grote indeling in werkvelden is actieve cultuurparticipatie (het 'buitenschoolse werkveld'), primair onderwijs en voortgezet onderwijs. Gezien de actuele kwesties die spelen in de bovenbouw van havo en vwo en het belang om hierop antwoorden te vinden, hebben we dit onderdeel van het beroepsprofiel voorrang gegeven boven de andere werkvelden. Daarnaast is gekozen om nader in te zoomen op specifieke aspecten en kwesties voor het werken in de onderbouw van havo en vwo en in het vmbo. Dit heeft geleid tot in totaal vijf beroepsprofielen, die helderheid geven in verschillende aspecten en kwesties die spelen in de verschillende werkvelden. Tegelijk realiseren we ons dat de gemengde beroepspraktijk, waarin een kunstprofessional in meer werkvelden werkt, steeds gangbaarder wordt.

Van elke bijeenkomst is een verslag gemaakt, met een overzicht van de uitkomsten en conclusies, dat is voorgelegd aan de deelnemers. In de laatste serie bijeenkomsten is van elk werkveld een conceptberoepsprofiel besproken met de deelnemers. Hun reacties hebben we bediscussieerd, gewogen en verwerkt en het eindresultaat bieden we vervolgens aan het KVDO aan.

¹² Het rapport Profiel docenten in de kunstvakken is in opdracht van de Projectorganisatie Kunstvakonderwijs onder leiding van Jan Deering en Folkert Haanstra tot stand gekomen in de periode 1998-1999.

Overzicht gehouden bijeenkomsten

Alle bijeenkomsten zijn gehouden bij het LKCA in Utrecht, behalve waar anders vermeld. In totaal namen 188 deskundigen deel aan de gesprekken in 2014 en 2015.

Voortgezet onderwijs:

- a Deskundigen kunstvakken in bovenbouw vo, 14 maart 2014
 - a Deskundigen kunstvakken in bovenbouw vo, 20 juni 2014, HKU te Utrecht
 - b Gesprek schoolleiders vo en hbo-kunstvakdocentenopleidingen, 25 november 2014, De Reehorst te Ede
 - c Zes regionale bijeenkomsten 'Gesprekken met schoolleiders', tussen 12 februari en 20 maart 2015
 - d Deelnemers van eerdere bijeenkomsten over de voorlopige versie van het beroepsprofiel en de bijbehorende analyse en aanbevelingen, 16 juni 2015
 - e Deskundigen kunstvakken vmbo, 13 oktober 2015
 - f Deskundigen kunstvakken onderbouw havo en vwo, 15 oktober 2015

Primair onderwijs:

- g Netwerkbijeenkomst ICC-trainers, 10 februari 2015
- h Netwerkbijeenkomst cultuurcoaches, 5 maart 2015
- i Deskundigen kunstvakken primair onderwijs, 23 september 2015

Actieve cultuurparticipatie:

- j Veertien veldgesprekken in 2010 en 2011, Kunstfactor te Utrecht
- k Deskundigen actieve cultuurparticipatie, 30 september 2014
- l Vier interviews met deskundigen uit het werkveld, februari-april 2015
- m Deskundigen actieve cultuurparticipatie, 29 september 2015

Vragen aan de deskundigen

In alle bijeenkomsten zijn onderstaande vragen als vertrekpunt gebruikt. Afhankelijk van uitkomsten en issues in een werkveld zoomden we verder in op specifieke aspecten.

- Hoe ziet de beroepspraktijk van de kunstprofessional/kunstdocent (met specifieke verwijzing naar het werkveld) er nu uit en welke ontwikkeling verwacht je de komende vijf jaar?
- Wat moet de kunstprofessional/kunstdocent kunnen en kennen?
- Wat verwacht je van een startbekwame professional/docent?
- Zie je dit terug bij de alumni van de opleidingen?
- Welke basisvoorwaarden zouden moeten verbeteren en hoe en door wie?

Colofon

De kunstdocent in het po

Een schets van de beroepspraktijk

Auteurs

Marian van Miert

Eeke Wervers

Illustratie

Rolf Resink

Uitgever

Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA)

Kromme Nieuwegracht 66

Postbus 452

3500 AL Utrecht

030 711 51 00

info@lkca.nl

www.lkca.nl

@LKCA, Utrecht, mei 2016

Het LKCA is het landelijk kennisplatform voor professionals, bestuurders en beleidsmakers in cultuureducatie en cultuurparticipatie. Via kennisdeling en onderzoek dragen we bij aan de kwaliteit van praktijk en beleid. Het LKCA stimuleert de professionele ontwikkeling van het veld door ontmoeting en debat. Ook bieden we advies bij vraagstukken op het gebied van cultuureducatie en cultuurparticipatie in brede zin. Via informatienetwerken, conferenties en met digitale middelen verschaffen we inzicht in relevante ontwikkelingen op dit gebied, nationaal én internationaal.

Het LKCA draagt bij aan de ontwikkeling van beleidsprogramma's van de rijksoverheid voor cultuureducatie en actieve cultuurparticipatie en ondersteunt de uitvoering daarvan.

